

LV2004-29 Notulen-deel Meldpunt Seksueel Misbruik

64. Meldpunt Seksueel Misbruik (29)

De Commissie MSM is voltallig ter vergadering aanwezig, in de personen van de zrs. A. Kaldeway-Jansen en J. Verheij-van der Wiel, de brs. F. van Egmond en R.R. Roukema en ds. C.C. Koolsbergen.

Br. F.van Egmond licht het rapport van de commissie toe. Sinds het schrijven ervan in 2003, meldt hij, is er nog wel een en ander gebeurd. Hij benadrukt het belang van preventie door het vooraf opstellen van een protocol, om te voorkomen dat dit moet gebeuren als er een melding plaatsvindt. Dan zou medewerking daaraan door betrokkenen kunnen dienen om de zaak te beïnvloeden. Tevens geeft hij aan dat er behoefte is aan afbakening van taken op het gebied van de nazorg. Hij meldt dat met CGK en GKV, een goede samenwerking op dit punt bestaat, en groeiend vertrouwen dat t.z.t. een gezamenlijke klachtencommissie gevormd kan worden. Tot slot wijst hij op een fout cijfer in het rapport (pag. 8, punt g): de geschatte kosten bedragen niet 500 maar 2500 euro.

Na deze inleiding geeft de preses de regio's de mogelijkheid te reageren in een **ronde van vragen en weergeven van meningen**.

Br. A. Valstar (regio kerken in het Zuiden) merkt op niet te twijfelen aan de noodzaak van een meldpunt, maar wel enige zorg te hebben over de bescherming van ambtsdragers tegen valse beschuldigingen. De kritiek van de regio spitst zich toe op twee hoofdpunten:

- Bescherming tegen valse aanklachten: daar lijkt te weinig oog voor, terwijl het volgens de vakliteratuur wel veel voorkomt. Dat in artikel 8 alleen 'anoniem' wordt uitgesloten, vindt hij te mager. Ook artikel 11 zou scherper verwoord moeten worden, aldus br. Valstar.

De gehanteerde definitie van seksueel misbruik noemt hij te ruim.

Voorts gaat br. Valstar in op een aantal details van het rapport. De naam 'meldpunt' suggereert een passief doorgeefluik, maar het is wel meer dan dat. Hij benadrukt dat de verantwoordelijkheden duidelijk vastgelegd dienen te worden. Wat betreft de samenstelling van de klachtencommissie meent hij dat het niet duidelijk is of deze een permanent karakter draagt, of dat incidenteel mensen bij elkaar gezocht worden. Verder, stelt hij, is het in een klein kerkgenootschap moeilijk om een 'onafhankelijke' derde te vinden. Ook vindt hij dat er iemand in zou moeten die het van nabij heeft meegemaakt. Vervolgens heeft hij kritiek op de termijn voor klachtafhandeling: de beschuldigde predikant zou 'binnen twee weken een verweerschrift' moeten schrijven, en dat is te kort - minstens vier weken lijkt redelijk, aldus br. Valstar. Mutatis mutandis geldt dit ook voor andere tijdsaanduidingen in het voorstel, meent hij. Hij gaat tevens in op de verhouding tussen de klachtencommissie en de kerkenraad, en zegt dat er terecht staat dat het oordeel van een commissie de status van een advies heeft, maar, zegt hij, het is wel beter om de kerkenraad van te voren te laten uitspreken dat ze zich eraan zal houden. Hij vraagt vervolgens naar de zin 'Naar ons oordeel doen ... betrokken kunnen worden' (pag. 3, halverwege), en hoe dit in het hele verhaal past. Tenslotte constateert br. Valstar een discrepantie in het voorstel tussen de mogelijkheid van een beroep tot 12 jaar na dato, en het gegeven dat de stukken 5 jaar bewaard worden.

Br. A.F.M. Schippers (regio Alkmaar-Haarlem) vraagt ook verduidelijking over de begripsomschrijving in bijlage 2; hij constateert dat er volgens het voorstel drie commissies zullen zijn met daarin dezelfde personen. Met name voor de verhouding klachtencommissie-beroepscommissie acht hij dit niet wenselijk. Verder geeft hij aan moeite te hebben met de kloof die hij in artikel 11 waarneemt tussen 'onomstotelijk bewijs' en 'in redelijkheid aannemelijk kan worden geacht'. Ook vraagt hij zich af waarom er in de voorstellen van de commissie niet in de vervanging van ds. Koolsbergen wordt voorzien. Hij informeert ernaar of het protocol als brochure voor gemeenteleden beschikbaar komt.

Br. D.J. Bakker (regio Utrecht) complimenteert de commissie met het vele belangrijke werk dat verzet is, en zegt vóór de voorstellen te zijn, zij het met wat kanttekeningen waar hij nu mondeling niet op ingaat. Hij vraagt nog wel of de regeling past binnen andere regelingen van bijvoorbeeld de overheid, en of het geheel juridisch getoetst is. Dit, zegt hij, kan van belang zijn als een zaak bijvoorbeeld uitmondt in een procedure voor een rechtbank.

Ds. P.A. Strating (regio Den Haag) vraagt naar aanleiding van de voorgestelde gedragscode voor predikanten of het niet beter is als de predikanten zelf dat opstellen, in plaats van dat het door de LV vastgesteld wordt.

Br. J. van Dijke (regio Schiedam) constateert onduidelijkheid op het punt van samenwerking met CGK en GKV, en informeert naar de termijn waarop samenwerking mogelijk is.

Br. S. Huizinga (regio Arnhem) vraagt verduidelijking op het punt om welke relaties het gaat (alleen pastorale of functionele?). Voorts vraagt hij, ingaand op de relatie klachtencommissie-kerkenraad, hoe je tegen een advies (van de commissie) in beroep kunt gaan. Hij constateert ook dat de behandeling door klachten- en beroepscommissie erg op elkaar lijken, en vraagt wat het verschil is tussen die twee.

Tenslotte vraagt hij of de gemelde loskoppeling van De Driehoek nodig is, ook als we een eigen meldpunt krijgen.

De preses geeft de commissie gelegenheid te **reageren**. Zij geeft aan te zullen nadenken over de vragen, en t.z.t een schriftelijk antwoord te formuleren, met een mondelinge toelichting. Zij zal nu een eerste reactie geven op enkele hoofdpunten.

Br. F. van Egmond geeft aan er begrip voor te hebben dat nog niet alles helder is. Hij zegt dat als er over 'de commissie' gesproken wordt, dat op de huidige commissie MSM slaat. Het hele begrip adviescommissie kan geschrapt worden, daar de mensen van het meldpunt als zodanig zullen functioneren, zegt hij. De klachtencommissie zou kunnen bestaan uit een vaste pool van mensen uit de drie kerken, waaruit per geval geput kan worden.

Br. R.R. Roukema geeft aan dat in eerste instantie geen beroepscommissie was beoogd, maar dat 'de kerkelijke weg' beschikbaar zou zijn. GKV en mogelijk ook CGK hadden echter al voorzien in een beroepscommissie, en hebben ook MSM ervan overtuigd dat het beter is een beroepscommissie te hebben, voordat een zaak de kerkelijke weg ingaat. Bijkomend argument daarbij is het gegeven dat in een beroepscommissie ook zusters zitting kunnen nemen.

Br. Van Egmond gaat in op de bescherming van ambtsdragers tegen valse beschuldigingen. Daarover zegt hij dat de commissie daar wel oog voor heeft, maar dat zij denkt vanuit de 'eenzaamheid' van de klager. Vervolgens, stelt hij, is de klachtencommissie er om de gegrondheid van de klacht te onderzoeken, en daar uitspraak over te doen.

Ds. C.C. Koolsbergen zegt over de gedragscode voor predikanten dat het goed zou zijn als die bij de predikanten zelf vandaan zou komen. Bij de Vrijgemaakten is dit tot nog toe een zaak van de predikanten zelf, en niet van de synode. In de CGK is er wel een door de synode aanvaarde gedragscode. Het gaat de commissie, zo stelt hij, vooral om de intentie.

De preses stelt op dit punt de vraag waarom voor zo'n brede gedragscode gekozen is, waarin wel erg veel vastgelegd wordt. Ds. Koolsbergen antwoordt dat dit conform de opdracht aan de commissie is, en dat ze daarvoor gekeken hebben naar bestaande codes in zusterkerken.

Daarna informeert de preses naar de 'preventiewerker' die hij mist in het verslag. De commissie geeft aan dat zij beoogt dat een van de leden van het meldpunt als zodanig zal functioneren.

Ds. C. Smit (regio Dordrecht-Gorinchem) geeft aan het er mee eens te zijn dat dit onderwerp aandacht krijgt, maar vraagt zich of voor deze zaak weer een aparte commissie ingesteld moeten worden.

Waarom, zo vraagt hij, vindt geen aansluiting plaats bij bijvoorbeeld De Driehoek of de STAGG?

Br. J.C. Verburg (regio Amsterdam-Haarlem) vraagt waarom niet alles samen met CGK en GKV gedaan wordt. De commissie antwoordt dat beide andere kerken al besloten hebben een eigen klachtencommissie in te stellen, en dat de NGK dus niet anders kan dan dat ook te doen. De commissie geeft ook aan dat er op het praktische vlak wel veel samenwerking is, en dat overwogen wordt om per geval ook enkele personen uit de andere kerken te betrekken.

De preses stelt voor dat de commissie de vragen en opmerkingen meeneemt om op een later tijdstip terug te komen met aangepaste voorstellen. Hij dankt de commissie voor haar inbreng.

121. Meldpunt Seksueel Misbruik (29)

Namens de commissie MSM zijn aanwezig zr. J. Verheij-van der Wiel en brs. F. van Egmond en R.R. Roukema. De commissie wijst op de reactie die zij geschreven heeft naar aanleiding van de vorige zitting waarop dit onderwerp besproken is, en geeft aan te hopen daarmee meer duidelijkheid gegeven te hebben (LV2004.29.1.1).

De preses stelt de afgevaardigden in de gelegenheid vragen te stellen en hun mening te geven over deze reactie.

Br. N. van Delft (regio Dordrecht-Gorinchem) constateert verschil in het moment van in contact treden met klager en met aangeklaagde. Hij geeft aan dit niet juist te vinden, daar z.i. ook de aangeklaagde direct op de hoogte zou moeten worden gebracht.

Ds. M. de Jong (regio van de Kerken in het Zuiden) laat weten blij te zijn met de verwerking van een en ander door de commissie. Tegelijk geeft hij aan het kernwoord veiligheid (voor iedereen) nog niet helemaal er in tegen te komen. Voor de slachtoffers is dat goed geregeld in het stuk, maar ds. De Jong zou graag horen hoe die veiligheid gegarandeerd is of kan worden voor de ambtsdragers.

Br. A.F.M. Schippers (regio Amsterdam-Haarlem) spreekt zijn waardering uit voor het stuk, maar geeft in overweging om wat over het 'aannemelijk maken' geschreven is als toelichting op te nemen.

Br. S. Huizinga (regio Ar) laat weten bezwaar te hebben tegen de voorgestelde beroepscommissie, daar het z.i. niet mogelijk is beroep aan te tekenen tegen een advies. Hij wijst erop dat de grond van een beroep duidelijk moet zijn, wat z.i. niet het geval is wanneer de beroepscommissie in feite hetzelfde doet als de klachtencommissie. Hij vraagt ook om verheldering van de vraag waarom de situatie bij CGK en GKV anders is.

Namens de commissie MSM reageert br. R.R. Roukema op de ingebrachte punten.

Reagerend op de opmerking van br. N. van Delft geeft br. Roukema aan dat de commissie gekozen heeft voor contact met de aangeklaagde nadat de klachtencommissie gekeken heeft naar de ontvankelijkheid van de klacht. Wat betreft de vraag van ds. M. de Jong zegt hij dat de commissie geen alternatief ziet op dit punt. Zr. Verheij vult dit aan door op te merken dat deze definitie gebruikelijk is, en dat de beroepscommissie er voor dient om die veiligheid te bieden. In reactie op het voorstel van br. A.F.M. Schippers laat br. Roukema weten dit over te nemen. Op de opmerking van br. S. Huizinga antwoordt hij dat z.i. de uitspraak van de klachtencommissie in zekere zin een advies is (daar het niet bindend is voor de kerkenraad), maar dat het tegelijk wel degelijk een oordeel is over de gegrondheid van de klacht. Op dit punt ziet br. Roukema ook een verschil met de situatie bij de CGK, waar het wel om een bindend oordeel gaat. Tot slot reageert hij op de opmerking van br. S. Huizinga, door te zeggen dat het niet ongebruikelijk is dat een tweede commissie dezelfde zaak in z'n volle omvang bekijkt.

De preses stelt enkele **aanvullende verhelderingsvragen**. Hij wijst op de toelichting bij artikel 10 op pagina 6 van de reactie, waar de commissie verscheidene malen uitspreekt dat zij zich met een voorstel kan verenigen. Hij informeert of dit betekent dat de commissie haar voorstel wijzigt, of dat zij de vergadering vraagt zich hierover uit te spreken. Dit is volgens de preses tevens van toepassing op de opmerking bij artikel 18 op pagina 8. Ook vraagt hij naar het voorstel waarover in de derde regel van pagina 7 gesproken wordt. Hij benadrukt de noodzaak om nogmaals naar de consistentie van de definities te kijken.

Tot slot legt hij als afgevaardigde van de regio Arnhem de commissie een vraag voor over het 'zwijgrecht' (pagina 8). Z.i. is dit in feite een aanzet tot een juridische procedure, en hij vraagt of dat een goede aanpak is.

Namens de regio Dordrecht-Gorinchem vraagt br. N. van Delft de vergadering om zich uit te spreken over zijn voorstel dat de aangeklaagde op de hoogte gebracht wordt van de klacht wanneer de klager die doorzet. De commissie antwoordt hierop dat zij nogmaals adviseert om dit na ontvankelijkverklaring te laten plaatsvinden.

Wat betreft de bewaartermijn (artikel 18) handhaaft de commissie haar voorstel, al geeft zij aan dat de keus uiteindelijk bij de vergadering ligt.

Op de vraag van ds Smouter naar het zwijgrecht handhaaft de commissie haar voorstel, daar dit naar haar oordeel goed is in verband met de veiligheid van de klager.

De commissie stelt het volgende nieuwe artikel 10.3 (Regeling klachtencommissie) voor (met verhoging van de nummers daarna): "Van deze termijn kan worden afgeweken indien daar naar de maatstaven van redelijkheid en billijkheid aanleiding toe is".

Na deze uitwisseling geeft de preses het **moderamenvoorstel** in bespreking, inclusief de opmerking van br. N. van Delft. Hij wijst op besluit 3 en deelt mee dat het genoemde bedrag 2.500 euro moet zijn. De commissie geeft aan blij te zijn met het voorstel, dat zij als 'goed werkbaar' typeert.

Br. A.F.M. Schippers (regio Amsterdam-Haarlem) laat weten een dilemma te zien. Dit houdt in dat het aan de ene kant goed is dat nu een regeling vastgesteld wordt, maar aan de andere kant dat hij geen duidelijk beeld heeft van wat precies vastgesteld wordt (besluit 4). Hij wijst ook op besluit 5, waar z.i. uit blijkt dat de commissie in vrijheid om kan gaan met opmerkingen van de vergadering.

Br. K.H. Mollema (regio Den Haag) vraagt bij uitspraak 2 waarom de predikanten hier uitgesloten worden.

Br. B.R. Koning (regio Arnhem) geeft aan dat z.i. in uitspraak 2 in plaats van een 'beschuldiging' over een 'ontvankelijk verklaarde klacht' gesproken moet worden.

Ds. C. Smit dient namens de regio Dordrecht-Gorinchem een **amendement** in om voorafgaand aan de overwegingen in het voorstel overwegingen op te nemen waarin expliciet melding wordt gemaakt van de veiligheid en een veroordeling van elke vorm van machtsmisbruik en specifiek van seksueel misbruik.

Br. H. Lakerveld (regio van de Kerken in het Zuiden) laat in verband met de duidelijkheid van de op te stellen regeling weten ervan uit te gaan dat er een heel nieuw rapport komt.

Het moderamen reageert op de opmerking van br. Schippers door te stellen dat zij het gevoelen begrijpt, maar dat dit iets weergeeft van de moeite van dit onderwerp. Wat dat betreft maakt de preses duidelijk dat niet alles vast te leggen is, maar dat het erom gaat een toereikende basis te leggen. Reagerend op de vraag van br. Mollema laat het moderamen weten bij uitspraak 1 de woorden 'predikanten en andere' te schrappen. De predikanten vallen onder de ambtsdragers, aldus de preses. Op de opmerking van br. Koning stelt het moderamen dat het erom gaat dat wanneer iemand klaagt, de ambtsdrager erin toestemt met de commissie mee te werken.

Wat betreft het amendement van ds. Smit laat het moderamen weten gecharmeerd te zijn van de inhoud ervan. Toch wil zij het hier nu niet invoeren, aldus de preses. Wel laat hij weten dat de inhoud ervan opgenomen kan worden in een nog uit te werken preambule bij het reglement. De preses beaamt hetgeen br. Lakerveld opperde, maar geeft aan dat het nu aan de commissie is om het reglement verder uit te werken, in overleg met de zusterkerken. Tussentijds kaun publicatie plaatsvinden, terwijl op de volgende LV een rapport verwacht wordt.

Ds. C. Smit (regio Dordrecht-Gorinchem) dient nog een **amendement** in op uitspraak 1, die inhoudt dat de woorden 'zoals verwoord [...] gedragsregels' vervangen worden door de regel 'verwoord in een gedragscode en die openbaar gemaakt wordt'.

Ds. M. de Jong (regio Kerken in het Zuiden) stelt de zin van besluit 5 aan de orde, omdat hij zich afvraagt of de CGK niet te veel een hun eigen weg gaan. Br. F. van Egmond geeft aan dat de commissie hiervan niets bekend is, en dat er sprake is van goed overleg met de zusterkerken. Het moderamen laat weten in uitspraak 2 'deze klacht' in 'een klacht' te wijzigen.

Hierna geeft de preses het voorstel en de amendementen in **stemming**.

Amendement Van Delft (de aangeklaagde onmiddellijk op de hoogte stellen): 12 vóórstemmen, 7 onthoudingen; amendement verworpen.

Amendement Smit (uitspraak 1): 1 tegenstem, 5 onthoudingen, 36 vóórstemmen; amendement aangenomen.

Moderamenvoorstel 29a: 0 tegenstemmen, 6 onthoudingen, 36 vóórstemmen; het voorstel is aangenomen.

Hiermee komt de vergadering tot de volgende besluiten:

De kerken, in Landelijke Vergadering bijeen, hebben dankbaar kennisgenomen van het rapport van de commissie Meldpunt Seksueel Misbruik in pastorale relaties (Commissie MSM) en van de nadere reactie van de Commissie,

overwogen dat

- 1. een zorgvuldige en duidelijke regeling voor klachten inzake seksueel misbruik in pastorale relaties van groot belang is;**
- 2. bedoelde regeling het beste zoveel mogelijk kan aansluiten bij die van de Gereformeerd Vrijgemaakte en Christelijke Gereformeerde zusterkerken;**
- 3. ook bij de uitvoering van de regeling samenwerking met genoemde kerken gewenst is;**
- 4. een gedragscode kan bijdragen aan de preventie van seksueel misbruik;**

zijn van oordeel dat

- 1. het rapport van de Commissie een toereikende basis is voor de gewenste klachtenregeling inzake seksueel misbruik;**
- 2. op onderdelen nog verheldering en verbetering van de regeling gewenst is, maar dan bij voorkeur in overleg met de beide zusterkerken;**

spreken uit

- 1. dat van ambtsdragers en kerkelijk werkers wordt verwacht dat zij uitgaan van morele richtlijnen, verwoord in een gedragscode die openbaar gemaakt wordt;**
- 2. dat indien ooit een ambtsdrager of kerkelijk werker wordt beschuldigd van seksueel misbruik, deze gehouden is medewerking te verlenen aan behandeling van een klacht volgens de regels en adviezen van de Commissie;**

en besluiten

- 1. de Commissie MSM te bedanken voor het voorbereidende werk in de afgelopen jaren en nu te belasten met de uitvoering van de voorstellen;**
- 2. daartoe de Commissie te machtigen om namens de kerken mede het Interkerkelijk**

- Meldpunt (GKV, CGK en NGK) als bedoeld onder 4 van het rapport te besturen;**
- 3. in de kosten hiervan jaarlijks € 2500,- bij te dragen;**
 - 4. de Commissie op te dragen de behandeling van klachten inzake seksueel misbruik te realiseren overeenkomstig de in het rapport opgenomen regelingen en daartoe**
 - a. een klachtencommissie te benoemen**
 - b. in voorkomend geval de leden van de ad hoc Klachtencommissie en de ad hoc Beroepscommissie te benoemen;**
 - 5. de Commissie op te dragen de ter vergadering gemaakte opmerkingen, voor zover zij zich daarmee kan verenigen, in overleg met de GKV- en CGK-partners nader te bezien en zo mogelijk tot verandering dienaangaande van de reglementen te komen;**
 - 6. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken met het oog op de volgende Landelijke Vergadering te rapporteren.**

De preses dankt een ieder die bijgedragen heeft aan de discussie, evenals de commissie MSM.